

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 14 K — f.
Fél évre 7 K — f.
Negyed évre 3 K 50 f.
Egy óra 1 K 20 f.
Egyes szám — K 10 f.
Nyiltér sora — K 50 f.

SZÉKELY UJSÁG

HÁROMSZÉKMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként háromszor:

kedden, csütörtökön
és vasárnap reggel.

SZERKESZTŐSÉG:

DR. I. DIÉNES ÖDÖN

főszerkesztő-ügyvédi irodájában

Báthori-ut 14. szám.

Telefon-szám.

Kiadja a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Heszvényfarsaság

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadóhivatal és papírkereskedés telefon-szám

Háromszékvármegye nem hadműveleti terület többé.

Az immár perfektuált román bekevei kapcsolatban ténnyé vált román leszerelés folyománnyaként Románia és Magyarország között helyreállt a bekeállapot. Az új helyzetből kifolyólag az illetékes katonai hatóság távirati rendeletet intézett a brassói határrendőrkapitánysághoz, úgy szintén értesítés jött fendőrségünkhöz is, amely szerint a kormány a hadsereggel egyetértőleg a Csík és Háromszék vármegyék területére szóló utazási igazolványkényszeri megszüntette s így május 22 től, szerdától kezdődőleg mindenki szabadon utazhatik e két vármegyében is, csupán a mas vonalakon is megkérant rendes katonai igazolvánnyal kell ellátva lennie.

E rendelettel egyetemben a Brassói „Passierheinstelle” is feloszlott, miután rendeltetése illuzóriussá vált.

Ugyancsak e rendeletből kifolyólag Csík és Háromszék megyék nem tartoznak többé a belső hadműveleti területhez, illetve egyáltalában nem hadműveleti területek többé.

A brassói határrendőrkapitányságnak a volt csíki és háromszeki hadműveleti területeknek innenosó kordonján felállított őrsége az országhatárra helyezik át.

Ez a rendelet nagy jelentőségű megyénk történetében, mert a menekülés óta hadszínterre vált terület immár felszabadult, a béke csendes takarója borul rá ezután hegyekre, völgyekre, a béke áldásos kalásza, virágjai fognak pompázni az ágyugolyótól megboronált, gyilkos harcok tusáiról legendás dolgokat regező, véráztatott föld, hősök nyugvóhelyei felett, mezőkön, völgyeken, béréken. Eljön az idő, mikor az egész história a régmúlt történetéje lesz, amikor mindenfelé megtalálják az emberek egymás jobbát és a szeretet zengi alleluláját a megégett világ felett.

A háboru hirei.

Elsülyesztett ellenséges hajók.

Érk. máj. 23 este 7 ó 30.

(Budapesti tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség közli, hogy Anglia köztüli zárt területen hat gőzöst és két vitorlást elsülyesztettünk 21 ezer bruttó tonnával.

A németek befejezték előkészületeiket.

Érk. máj. 23 este 7 ó 30.

(Budapesti tudósítónktól.) Bernből jelentik: A francia haditudósítók egyértelműleg jelentik, hogy a németek befejezték offenzív előkészületeiket. A francia katonai kritikusok Amerikától várják a segítséget. Amerika, írják hatszor annyi csapatot fog küldeni, mint a mennyit várnak.

Nagy béketüntetések Franciaországban.

Érk. máj. 24 este 6 ó.

(Budapesti tudósítónktól.) Lyonból jelentik: Délfranciaországban a pünkösdi ünnepek alatt nagy tömeggyűlések voltak a megegyezéses béke mellett. Lyonban a munkásság határozottan követelte a békét. A tüntetést megakadályozták. Marseillesben a munkásság szétverése katonai segítséget vettek igénybe. A francia kormány 40.000 gyárakban dolgozó hadimunkást a bűnrészesség miatt hirtelen a frontra küldött. Több helyt emiatt sztrájkok törtek ki.

A béke problémái.

Irta: Lustig Zoltán.

A háboru még mindig dúl, de már dereng a béke hajnala. Lassu pirkadás ez, türelmetlenül várják a nepek milliói, de nincs messze a pillanat, amikor leiraggyog a béke napja. Aki figyelemmel kíséri az ellenséges sajtó megnyilatkozásait, örömmel tapasztalhatja, hogy a veres, örvöngő háborus uszítás mellett a békés, megértés kereső hang napról-napra erősödik. Odaát is mind kevesebben beszélnek már „letiprásról”, „megtojtasról”, „gazdasági bojkottról” — hisz végeredményben az ellenségnek is legalább olyan érdeke, mint nekünk, hogy ezután barátságban, kölcsönös egyetértésben éljünk, mert minden nemzetnek energiája, tudása, gazdasági ereje teljességére szüksége van, hogy a háboru rettenetes pusztításait — az anyagiakat epügy mint a szellemeket és erkölcsöket — helyrehoznj tudja.

És ez vonatkozik Magyarországra is. A háboru utáni lét, mint egy ijeszítő, titokzatos kérdőjel mered elénk. A háboru szünte problémák olyan helyzet elé állítanak minden politikai és gazdasági tényezőt, amihez fogható analóg példát hiába keresünk a világtörténelemben. A régi elméletek, tarsadalmi eltöledások, gazdasági törvények sorra megdőlnék és helyet adnak egy új, modern, sőt bizonyos mértékig forradalmi új világszemléletnek.

A kérdés minden részletére való kiterjeszkedés olyan hatalmas anyag, amhez, sajnos, cikkünk kerete korántsem elegendő, így csak a legégetőbb problémáról: a háboruból a békére való átmenet kérdéséről szólhatunk.

Gazdasági életünk egész jövőbeli mikéntje függ attól, hogy ezt az átmenetet zökkenő nélkül, tervszerűen tudjuk végrehajtani. Ide nagy koncepcióju, széles látókörű, moderna gondolkodásu emberekre van szükség, akik átérzik munkájuknak egész jövőnkre kiható fontosságát.

Mire elérkezik a leszerelés ideje, az ország összes intéző köreinek, mint egy egységes szervezetnek kell készen állania, hogy az előre megállapított és a szakkörök meghallgatásával készült egységes terv szerint intézze ezt a nehéz kérdést.

A katonák háboru utáni elhelyezkedésének kérdése szorosan összefügg magának a leszerelésnek mikénti megoldásával. Ez a tulajdonképpeni kiindulópont és az akciót itt kell megkezdenünk és irányítanunk.

Mielőtt erről részletesen beszélünk, a kérdés tökéletes ismerése szempontjából ki kell itt tértünk közgazdaságunk általános helyzetére. Ezt ma két tényező uralja: a természetes rendszertelensége és elégtelen volta, valamint pénzünk értéktelensége. Mezőgazdaságunk — a fő éltető forrásunk — szinte középkori állapotban van. Alig találjuk nyomát az intenzív, modern szellemű gazdálkodásnak. Még mindennütt a „váltakozva buza-kukorica” járja. A kisbirtoknak és törpegazdálkodásnak szegényesek az eszközei, a kisgazda konzervatív, fogyatékos a tudása, míg viszont a nagybirtok természetben rejlik, hogy sohasem lehet olyan hozama, mint az intenzív művelt kisbirtoknak. Egész birtokpolitikánkat gyökerében kell megváltoztatnunk. Kényszeríteni kell a gazdákat a modern mezőgazdaságra, nevelni, oktatni, irányítani kell őket.

A körülmények kényszerítő hatása alatt megérlelődött a nagybirtok, főleg a papi birtok problémája is. A magyar mezőgazdaság rákfenéje a tultengő és improduktív nagybirtok. Az ország legfontosabb, kiáltó érdeke, hogy a földéhes parasztság birtokhoz jusson, főleg a

rokkant mezőgazdasági munkásság, mert e nélkül nem lehet megnyugvást teremteni.

Mezőgazdasági állam lévén, iparunknak is főleg ebbe a mederbe kell terelődnie. Iparunk fejlődését az államnak kell irányítania, mindig szem előtt tartva, hogy első sorban olyan iparra van szükségünk, amely nyersanyagait az ország termékeiből táplálkozik. Egy uralkodó szempont kell, hogy állandóan szemünk előtt lebegjen és ez a nemzet minden tagját át kell hogy hassa, minden közgazdasági tevékenységünknek ez legyen a rugója: a **többtermelés**.

Ez az egyetlen mód, hogy siralmas pénzügyi helyzetünkön segíteni tudjunk. Óriási mennyiségű fedezetben paprpénzünk van forgalomban és ezáltal pénzünk napról-napra kevesebb értéket képvisel. A külföld ezt a pénzt mint fizetési eszközt el nem fogadja.

(Folyt. köv.)

Beszédes számok.

Nemrégben Az Est hasábjain Fényes László tollából támadás jelent meg az Augusztai Gyorssegély alap ellen, melynek biztosítási kötelekében a kézdi-járásból is sokan tartoznak. E támadásra most az alap vezetősége a következő megvilágító cikket küldötte be lapunkhoz:

1916-ban megalakult az Augusztai főhercegnő védnöksége alatt működő Gyorssegély Alapnak egy hadibiztosítási osztálya, mely szociális céllal tüzte maga elé: lehetőséget nyújtani minden orvosi vizsga nélkül a hadbavonultak életének biztosítására, hogy ha a családfő elesnék a harcmezőn, a család, a száználmasan csekély nyugdíj mellett a biztosított összeg által segítségben részesüljön, illetve annak birtokában új keresetforráshoz jusson.

A kézdi-orbai járásokban, hála a kormány és a hatóságok megértő támogatásának igen szép eredménnyel indult meg az akció. Az önségely ezen módját számos család vette igénybe, amikor 1917. év tavaszán „Az Est” hasábjain Fényes László sorozatos támadó cikkeket irt az intézmény ellen, mert mint számadatokkal igazolta, rengeteget nyer a vállalat ebből az üzletből. „Az Est”-et sokan olvassák, a támadások hatása alatt a közönség bizalma elfordult a hadibiztosítástól, mindenki csalást, panamát szimatolt a dologban.

Az igazság nevében beszámolunk a felhánytorgatott állítólagos nyereségről:

A kézdi-orbai járás kézdivásárhelyi hadibiztosítási központjához az 1916. év folyamán kötött biztosítások díjaiból összesen befolyt 10328.— kor.

Ugyan ezen 1916.-ban kötött biztosításokból a biztosítottak elhalálozása folytán kifizetésre keféltek a következő összegek:

617931 sz. kötvényre	Kovács Ferencz	K.-kövár	500 K.
629267 „	Bokor József	Nyujtód	1000 K
617939 „	Gligor József	K.-kövár	1000 „
627172 „	Kupán Árpád	Martonf.	1000 „
623789 „	Bucs Ferenc	Bitá	1000 „
62716 „	Bardocz Mihály	A.-csernt.	500 „
619309 „	Ferenc Dávid	Ozsdola	1000 „
622406 „	Dénes András	F.-csernt.	1000 „
622417 „	Kocsis Zoltán	Márkosf.	6000 „
606784 „	Szász András	Imecsf.	500 „
616066 „	Gligor Ferenc	Karatnav.	1000 „
613564 „	Bende József	Sz.pethőf.	500 „
616356 „	Kovács Károly	Imecsf.	300 „
616005 „	Csekme Lajos	Zabola	500 „
621209 „			

Tehát a vállalat ráfizetett 6471 K-át és ezenfelül azt a nem csekély összeget, amit utiköltségek, napidíjak, nyomtatvány és portóköltségekben kiadott.

Ha, „Az Est” nem kezdi támadni ezt az altruistikus vállalatot, még többet fizetett volna rá, mert többen biztosítottak volna. Vajon kinek lett volna akkor belőle haszna? Még több szegény özvegynek és árvának, akik a támadások hatása alatt bizalmatlanul elfordultak ettől a hasznos intézménytől.

Lehet, hogy egyik másik örökös nem volt rászorulva arra a biztosított összegre, amit tőlünk kapott, de bizony, sok szegény, több gyermekes özvegy sirva csókolta meg a pénz átadójának kezét s megköszönte, hogy a hadibiztosítás ezen módját figyelmébe ajánlottuk.

A vezetőség.

Postacsomag küldése Romániába.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a cs. és kir. hadsereg főparancsnokság értesítése szerint az áruforgalmi irodák közvetítésével ezentúl Romániába szánt áruk Bukarestbe vihetők lesznek. Az áruk expedíciója csak tábori postacsomagok alakjában történhetik, a csomagok legfeljebb 10 kgr. súlyúak lehetnek. Az előre fizetendő bérmentesítési díj 5 kgr-os csomagért 80 fillér, azon túl 10 kgr-ig 2 korona. A csomagok részben a romániai bevittet előkészít magy. kir. titkárság, részben a cs. és kir. gazdasági törzsnek Bukarestbe lesznek címzendők.

A kamara felhívja érdekltségének figyelmét e körülményre azzal, hogy Romániába szállítani kívánt árumennyiségeit a Magyar Áruforgalmi Irodánál (Budapest, V. Béla utca 6.) jelentse be, mely a cégeket értesítet fogja, hogy csomagjaik mikor lesznek a még megadandó címre elküldhetők.

HIREK

Szombat, május 25

— **Katonai kinevezés.** A 29-ik vadász zászlóalj főhadnagyát, Vajna Gabort századosá nevezték ki. A mindössze 26 éves, szép karriert futott fiatalember városunkból való, Vajna Károly áll. el. isk. igazgató fia és mellett számos kilüntetés díszíti.

— **Majláth püspök városunkban.** Gróf Majláth G. Károly, az erdélyi róm. katolikusok püspöke, amint megírtuk, május 21-én, kedden érkezett városunkba. Kedden délután a plebáni templomban beszédet mondott, a beszédet litánia követte, katonai zenekar mellett. Szerdán reggel 8 órakor s csütörtökön reggel fél 8 órakor ünnepélyes nagy mise volt. Fényes segédlettel s mindkét mise után a főpásztor a bérálás szentségét szolgáltatta ki. Ugy a bérálás előtt, mint a bérálás után szívből jövő beszédet intézett a bérálándókhoz s a bérma szülőkhöz. Szerdán délután több hivatal tisztelgett nála. Szerdán délután gyontatást végzett. Csütörtök délelőtt 10 órakor a hősök sírját látogatta meg a főpap ahol a 13-ik gy. ezred zenekara játszott. Délután két órakor autón folytatta útját Csikszereda felé Pogány Antal tábornok kíséretében.

— **Tompa Mihály irodalmi hagyatékának felbontása.** A jászóvári prépostságon máj. 21-én délelőtt bontották fel nagy ünnepélyességgel Tompa Mihály irodalmi hagyatékát, melyet 50 esztendővel ezelőtt, május 21-én bizott a költő a jászóvári premontrei szerzetesek megörzésére. A hanvai református pap irodalmi hagyatéka a költő rendelkezése szerint mai nappal a nemzet birtokába jutott. A könyv körülbelül egy ujjnyi vastagságú; gondosan be van kötve, minden oldalán tintával van bekeretezve. Címe: *A fekete könyv.* A cím alatt ez olvasható: „Jegyzetek az emberekről, saját tapasztalatai után az igazsághoz szigorúan ragaszkodva írta Tompa Mihály 1868.” A legendás hagyaték tulajdonképpen nem más, mint kortársakról szóló feljegyzések, jegyzetek e kortársak apró emberi hiúságáról és tulajdonságairól szóló anekdoták, minél fogva a hagyaték inkább kortörténeti szempontból a költő életének pontosabb megismerése nyújt érdekes adatokat.

— **A Vörös-Kereszt Egylet közgyűlése.** A Vörös Kereszt Egylet kezdivásárhelyi választmánya holnap, vasárnap delelőtt 11 órakor tartja évi közgyűlését.

— **A ref. püspök meglátogatja kezdivásárhelyi híveit.** Nagy Károly, az erdélyi reformátusok új püspöke Ravasz László ker. főjegyző kíséretében június elején városunkba érkezik. Az új püspök ez alkalommal az elhurcolt és elhalt fuszok emlékének is kíván szolgálni, egy vallásos estély keretében pedig a ref. felső leányiskolára hívja fel a hívek figyelmét, melynek már is több milliós alapja van.

— **A székelység káráról közöl cikket a Szini Lajos szerkesztésében megjelenő „Székelyföld” legújabb száma.** Ezenkívül közli a lap *Pakots József* bájos elbeszélésének folytatását s *Tompa László* megragadóan szép verseit. E számban van *Pakots Önéletrajza* is (az író arcképével) mely valóságos irodalmi csemegé. Új könyvek ismertetését találja meg az olvasó az Irodalom rovatban. Közgazdaság rovatában Gáspár József írt vezetőcikkeket „A rétek felújítása” címen s számtalan hír egészíti ki e rovatot. A Székelyföld példányonként 1 K-ért vásárolható meg a tőzsdéken és elarustióktól s megrendelhető egy évre 24, félévre 12 K-ért a kiadóhivataltól: Marosvásárhely. Postafiók: 163.

— **Lopnak a cigányok.** Akikről régen hallgat a bunkrónika, a kezdivásárhelyi vályogvető cigányok újra szerephez jutottak: tegnapelőtt éjszaka kifosztottak több baromfiudvart, egyik helyről pedig sertést is loptak. A cigányok jártak Trefán József úti lakásának udvarán, ahol a lakattal bezárt tyúkólat feszítették fel és innen 4 drb. tyúkot vittek el. Turócy László kereskedő Báthori ut 10 sz. alatti lakásának udvaráról szintén négy drb. tyúkot vittek el a mórak. Nagyobb lopást a Báthori ut 30 sz. alatt, dr. Lukács Vilmosné udvarán hajtottak véghez, ahonnan a serlésből egy 8 hónapos sertést vittek el, megelőzőleg egy fej-szecsapással elhallgattatva az állatot. Innen még három drb. baromfit is elemeltek. Turócy Dániel városi irodatiszt udvaráról 3 drb. értékes nyulat loptak el. A tolvaj cigányokat, kik közül az egyik szőrt katoná, elfogta a rendőrség.

— **Gyógynövények gyűjtése.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara felhívja azok figyelmét, akik gyógynövények gyűjtésével vagy termesztésével foglalkoznak, hogy különösen keresnek, magas árakban: széküvirágot, maszlagos nadragulya (belladonna) füvet és gyökeret, hársfavirágot, mályvafehérleveleket, örménygyökeret, kalmosgyökereket, földieperleveleket, lókormüfűlevelet, maszlagos redősirom leveleket, ezejőfüveket, továbbá körishogarakat, anyarozsot stb. Megkivántatik, hogy a gyűjtött anyag teljesen száraz, tiszta és forgalomba hozatalra alkalmas legyen, — jó csomagolva feladásra kerüljön. Nagyobb mennyiséget átvenni kész kereskedők címe megludható a kamara hivatalától.

— **Felakasztotta magát.** Id. Török Ferenc 76 éves földmives Kézdiszentkeresztben felakasztotta magát. Tettének okát nem tudják.

— **A kutba falt.** Erdélyi Sándor földmives Bikfalván a kutba esett és belefullt. A teheneeknek akart vizet meríteni, miközben szédülés fogta el és belezuhan a kutba.

— **Előkerült a hullája.** Lőrinc Ferenc nap-számos még a múlt év szeptemberében eltűnt falujából, Sepsibodokról és azóta teljesen nyomvesztett. Most az étfalvi erdőben megtalálták a hulláját.

— **A közalkalmazottak kezdivásárhelyi beszerzési csoportja tagjai között hadikávet és árpagyöngyöt osztunk:** városi tagoknak május 31-én, a vidékieknek jun. 3 án. Hadikávéból fejadag egy óra 10 deka. A tagokat figyelmeztetjük, hogy a megjelölt napokon át nem vett élelmi cikkekhez igényt azontúl nem tarthatnak. Kezdivásárhelyt, 1918. máj. 25.

Az előkség.

— **Keleti minta-vásár Budapesten.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara, az összes magyar kamarák közreműködésével, újból megkezdte a háboru előtt riváló sikerrel tartott mintavásárok rendezését. A *Budapesti Keleti Vásár* ez évben augusztus hó 16—22. napokon lesz megtartva, a városligeti Iparcsarnokban. Főcélja, a belforgalmi érdekeken kívül, a kelet exportunk elősegítése. Már is biztosra vehető, hogy Keletről nagyon sok üzletember fog jönni ez áruminta bemutató vásárunkra. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara különösen felhívja erre úgy az iparosok, mint a kereskedők figyelmét. Aki készítményeiből mintát akar bemutatni, a bejelentéshez kellő jelentkező lapot és a Keleti Vásár tájékoztatóját díjtalan megkaphatja a marosvásárhelyi kamara hivatalától.

— **Hét.** Kiss József lapjának pünkösdi száma gróf. Zichy Jánosnak, az új kultuszminiszternek arcképét hozza. Az első krónikában Polonius Közjogi politika közjog nélkül címmel kapcsolja bele súlyos és tartalmas mondani valót az aktuális eseményekbe, míg Oblomov mély és a dolgok lényegébe ható krónika-esszé: (Epitáfium) Schmitt Jenő Henrik filozófijával foglalkozik. Alex saisonja, a Tavasz melabu egy nosztalgias sóhaj a béke boldog és korlátlan tavaszi utazásai után. Novellát Zemplényi Klára írt ebbe a számba Wernerné a valóságra ébred címmel, amelynek éles naturalizmusa és fölénves emberismerése feltűnést fog kelteni. A Toll és Tör, nemkülönben az Innen-onnan rovatok a hét aktuális eseményeit szurják fel gombostűre, illetve a szatirikus toll hegyére. Verseket Tabéry Gézáttól, Rédey Tivadartól és S. Nagy Lászlótól olvashatunk, a színház-rovatban Szentteleky Kornél a magyar drámát veszi a kritika bonckése alá, míg a Művészet rovatban Surányi Miklós méltatja Hollósy Simon érdemeit. Kisebbs kritikák, főként az irodalom köréből, egészítik ki a legújabb számot, melyben Romain Rolland gigászi alkotása, a Jean Christophe második kötetének befejező részletéhez ért A Hét. Mint értesülünk, a halhatatlan regény legárdekesebb részét, a Jean Christophe a Paris t is le fogja fordítani és közölni fogja Kiss József kitűnő hetilapja, melynek előfizetési ára negyedévre K 7.50 és megrendelhető minden könyvkereskedésben, valamint a kiadóhivatalban Népszínház-utca 22.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

ÖSSZEFOGLALÓ TANKÖNYV.

A középiskola négy alsó osztályának teljes tananyaga. Rövid és könnyű. Nélkülözhetetlen rendes- és magántanulóknak, önkéntes vizsgára készülőknek, általános műveltségre törekvőknek. Két kötet ára 25.—K és 1.—K postaköltség. Megrendelhető a

Isoldos tanintézet-nél

Budapest, VII., Dohány-u. 84.

Telefon 32—40.

FASZÉN, MÉSZ, CSERÉP, PALA

stb. építési anyag és cementáruk kaphatók

Nagymihály Sándornál

Kézdivásárhely, Sepsiszentgyörgy, Csikszereda és tusnádi üzleteiből.